

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

Luona Oy

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Petri Maliranta, Luona Oy. petri.maliranta@luona.fi puh. 040 565 8375

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

-

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Kiitämme että myös sosiaali- ja terveydenhuollon yrityksillä on mahdollisuus lausua Sote-uudistukseen liittyen. Luona on täysin suomalaisessa omistuksessa oleva yritys, joka tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita pääosin julkiselle sektorille. Toimintamme perustuu vahvasti kumppanuuteen, jossa yhdessä tilaaja-asiakkaan kanssa rakennamme palvelut, jotka parhaiten tukevat tilaaja-asiakkaan omia toimintoja.

Lausuntomme näkemykset perustuvat kokemuksiin, joita meillä on kumppanuutena tuotetusta sosiaali- ja terveydenhuollosta yli viidentoista vuoden ajalta. Toimimme mm. Tampereen kaupungin

kumppanina ja Tampereen kotitorin palveluintegraattorina, ja olemme valmistelleet tätä lausuntoamme yhdessä Tampereen kaupungin edustajien kanssa.

Näkemyksenämme on, että eroja voidaan kaventaa, jos maakunnat voivat hyödyntää myös mahdollisuutta käyttää yksityisiä ja kolmannen sektorin palveluja omien palveluidensa täydentäjänä. Ilman näitä maakunnan mahdollisuudet tarjota palveluja suomalaisille voivat kaventua. Tästä meillä ja julkisen sektorin asiakkaillamme on hyviä kokemuksia esim. 116117 Päivystysavun suhteen, jossa me yksityisenä palveluntuottajana tuotamme laadukkaita ammattihenkilöiden tuottamia palveluita useammalle julkisen sektorin toimijalle virtuaalisesti 24/7 periaatteella ja näin vapautamme julkisen palveluntuottajan resurssit fyysisesti paikalla tapahtuviin palveluihin.

Toinen esimerkki julkisen ja yksityisen sektorin hyvästä yhteistyöstä on Tampereen kotitori, jossa Luona toimii Tampereen kaupungin kumppanina ja palveluintegraattorina. Kotitorin tavoitteena on mahdollistaa ikääntyneiden turvallinen ja itsenäinen kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Kotitori on yli kymmenen toimintavuotensa aikana kehittynyt tiiviin julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön ja kehittämisen kautta todella vaikuttavaksi kokonaisuudeksi. Kotitoria on esitelty tarkemmin kysymyksen 16. yhteydessä.

Näkemyksemme mukaan ainoastaan maakunnan omana palveluna tuotettu Sote-palvelu ei parhaalla mahdollisella tavalla vastaa suomalaisten palveluntarvetta, eikä kavenna väestön terveys- ja hyvinvointieroja tai lisää yhdenvertaisuutta. Sote uudistuksen tulisi edelleen mahdollistaa ja tukea julkisen ja yksityisen puolen kumppanuusajattelua. Mahdollistamalla ostopalveluiden käyttö voidaan säilyttää myös vuosien saatossa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä rakennetut toimivat palvelut ja toimintatavat.

Kunnat ovat tällä hetkellä poikkeuksellisten suurten taloudellisten haasteiden edessä. Uskomme, että on julkisen sektorin etu, että se voi ostopalveluiden kautta hyödyntää yksityisen sektorin tekemää kehitystyötä sekä resursseja ja osaamista. Palveluiden laatu ja turvallisuus tulee ehdottomasti varmistaa myös silloin, kun tuottajana on yksityinen toimija, hyödyntämällä mm. oikeita seuranta- ja arviointimittareita, valvontaa sekä tiivistä ja avointa yhteistyötä toimijoiden välillä.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

-

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

-

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

ei kantaa

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

ei kantaa

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei kantaa

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

ei kantaa

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

ei kantaa

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei kantaa

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittäväällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei pääosin

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä pääosin

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

8§ a. Haluamme kiinnittää huomiota lauseeseen Sote järjestämislain 2 luvun 8§, jossa todetaan, että sote-maakunnalla on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palveluntuotanto. Maakunnan ei välttämättä kaikissa tapauksissa ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista tuottaa kaikkia palveluita täysin itse, esim. resurssien puutteen vuoksi tai siitä syystä, että esim. yksityisellä sektorilla on olemassa jo laadukkaat ja vaikuttavat toimintamallit sekä resurssit palvelun tuottamiseen. Tällöin kumppanuuksien käyttö maakunnan oman tuotannon täydentäjänä on järkevää. Näin myös maakunnan omat resurssit kohdistuvat oikein ja ovat riittäviä kansalaisten tarpeisiin.

Mielestämme ostopalveluiden ja kumppanuuksien käyttö sekä monituottajuuteen perustuva malli ei tarkoita järjestämisvastuun siirtämistä maakunnalta pois, sillä tilaajalla on edelleen valvontavelvollisuus ja tilaaja ohjaa sopimuskumppaneidensa toimintaa.

Hyvällä sopimuksenhallinnalla, valvonnalla ja ohjauksella maakunta voi varmistua, että palveluntuottaja tuottaa ne palvelut, joita sopimuksessa on sovittu tuotettavaksi. Näin järjestämisvastuu säilyy edelleen maakunnalla.

Mikäli jatkossa tuottaminen siirretään pelkästään kunnan vastuulle, menetetään jo olemassa olevia, hyviksi havaittuja, julkisen ja yksityisen sektorin tiiviin yhteistyön myötä kehitettyjä palveluita ja toimintamalleja. Monituottajuuteen perustuva palveluiden tuottaminen on ollut käytössä etenkin sosiaalipalveluissa jo vuosikymmeniä. Monituottajamalli mahdollistaa myös paikallisiin eroavaisuuksiin, erityispiirteisiin ja tarpeisiin vastaamisen.

12§ Haluamme lisäksi lausua kahdesta eri asiasta, jotta varmistetaan että nykyinen kumppanuuteen perustuva yhteistyö julkisten sote-järjestäjien ja yksityisten sote-tuottajien välillä jatkuu myös suunnitellun soteuudistuksen toteutumisen jälkeen ja pitkän julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön tuloksena kehitetyt vaikuttavat toimintamallit eivät katoa:

a. Hoidon tarpeen arviointi. Olemme tuottaneet julkisille palveluntuottajille puhelimitse tapahtuvaa hoidon tarpeen arviointia yli viidentoista vuoden ajan. Tällä hetkellä hoidamme yli kahden miljoonan suomalaisen hoidon tarpeen arviointia julkisten tilaaja-asiakkaidemme puolesta. Lakiluonnoksessa ei meidän ymmärryksemme mukaan selkeästi todeta, että tätä hoidon tarpeen arviointitoimintaa voidaan edelleen toteuttaa yksityisen toimijan toimesta. Tämän vuoksi haluamme tuoda esiin, että tämä toiminta on vakiintunutta ja kustannustehokasta julkishallinnon toimijoille koska näin voidaan järjestää 24/7 ammattitaitoisia palveluja ja vapauttaa näin paikalliset toimijat niihin fyysisen kohtaamisen vaativiin tehtäviin, joita etenkin haavoittuvassa asemassa olevat kansalaiset tarvitsevat.

b. Palvelutarpeen arviointi. Olemme tuottaneet Tampereen kaupungille yhdentoista vuoden ajan ikäihmisten ohjaus- ja neuvontapalveluja sosiaalialan ammattihenkilöiden toimesta. Näin on mahdollistettu nopea ja saumaton asiakastyö, jolla ikäihmisen asiaan on voitu tarttua matalalla kynnyksellä nopeasti ja on kyetty tukemaan ikäihmisten itsenäistä ja turvallista kotona asumista. Kaupungin omat sosiaalialan ammattihenkilöt ovat hyödyntäneet niitä tietoja, joita meidän ammattihenkilömme ohjaus ja neuvontatyön perusteella ovat tuottaneet. Tehtävät, johon liittyy julkisen vallan käyttöä osana palvelutarpeen arviointia, ovat kaupungin työntekijöiden vastuulla. Toiminta on ollut tuloksellista ja asiakaslähtöistä ja huolemme on, että Tampereen kaupunki menettää erittäin toimivan ikäihmisten palvelumuodon kautta saatuja hyötyjä, mikäli kumppanuuksia yksityisen sektorin kanssa rajoitetaan.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaita.

LIITTYEN KYSYMYKSEEN 15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

Kuntalain lähtökohtana on se, että kunnalla on järjestämisvastuu, mutta se voi päättää tuottamistavasta. Mielestämme järjestämisvastuun toteuttaminen saattaa jopa vaikeutua, mikäli yksityisen sektorin toimijoiden käyttöä rajoitetaan. Mikäli jatkossa tuottaminen siirretään voimakkaammin maakunnan vastuulle, tämä murentaa jo olemassa olevia, hyviksi havaittuja, julkisen ja yksityisen sektorin tiiviin yhteistyön myötä kehitettyjä palveluita ja toimintamalleja. Monituottajuuteen perustuva palveluiden tuottaminen ja palvelut ovat olleet käytössä etenkin sosiaalipalveluissa jo vuosikymmeniä.

Mikäli tuottamistapaa rajoitetaan liikaa, se estää huomioimasta paikallisia eroavaisuuksia, erityispiirteitä ja tarpeita. Vaarana on, että mikäli lain tulkinnasta tehdään tiukka tai se ei mahdollista harkintaa tapauskohtaisesti, menetetään monia hyviä olemassa olevia malleja, joiden kautta on tuotettu vaikuttavia ja kustannustehokkaita sote-palveluita.

Vaikka maakunta käyttäisi kumppania palvelun tuottamisessa, se ei tarkoita järjestämisvastuun ulkoistamista, sillä maakunnalla on tilaajan roolissa edelleen valvontavelvollisuus ja se ohjaa kumppaneidensa toimintaa.

LIITTYEN KYSYMYKSEEN 16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

Mielestämme myös sosiaalipalveluissa tulisi mahdollistaa yksityisten toimijoiden resurssien hyödyntäminen. Tämä on ollut mahdollista mm. terveyspalveluiden osalta, jossa yksityistä on voitu hyödyntää hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisujen tekemisessä.

Esim. sosiaalipuolella viranomaisen tekee aina palveluihin liittyvät päätökset, mutta yksityistä toimijaa voidaan hyödyntää esim. palvelutarpeen arviointiin ja asiakasohjaukseen liittyvissä muissa valmistelemissa tehtävissä.

Hyvänä käytännön esimerkkinä onnistuneesta ostopalvelun käytöstä on Tampere-Oriveden yhteistoiminta-alueella toimiva Tampereen Kotitori, jossa toimimme palveluintegraattorina.

Kotitori pitää sisällään valitun maantieteellisen alueen osalta asiakasohjauksen osana kaupungin toimintaa. Viranomaisen luonnollisesti tekee asiakkaiden palvelupäätökset Kotitori-mallissa eikä Kotitorilla käytetä julkista valtaa ohjausta annettaessa, mutta me teemme valmistelevia tehtäviä sparraten kaupungin omaa asiakasohjausta. Juuri tämä asetelma mahdollistaa vertailukehittämisen ja asiakasohjauksen vaikuttavuuden kautta saatavat hyödyt.

Tämä ei olisi enää mahdollista, mikäli laki kieltää palvelutarpeen arviointiin ja asiakasohjaukseen liittyvien palvelujen hankkimisen sosiaalipalvelujen osalta ulkoisilta palveluntuottajilta. Tällöin menetettäisiin mm. edellä mainittuja hyötyjä.

Lausunnossamme haluamme tuoda esiin Tampereen Kotitorin toimintamallin ja sen hyödyt sekä lakiluonnoksen ristiriitaisuudet verrattuna Kotitori-malliin, jonka parhaita käytäntöjä ja oppeja voidaan hyödyntää myös muissa maakunnissa.

Kotitorin toimintamallia ja sen tarjoamia hyötyjä kunnalle, kuntalaisille sekä alueen elinvoimaisuudelle on esitelty lähemmin seuraavissa kappaleissa.

Kotitorin vaikuttavuus syntyy kuntalaisten tarpeiden varhaisesta tunnistamisesta, kevyiden tukikeinojen ja omaehtoisten palvelujen aktiivisesta hyödyntämisestä sekä ammattitaitoisen neuvonnan ja ohjauksen eri tasoista. Oikealla palvelujen ja interventioiden ajoituksella ennaltaehkäistään kuntalaisen toimintakyvyn heikkenemistä ja raskaiden palvelujen tarvetta sekä hillitään kustannusten kasvua.

Kotitorin toiminnan ydin on kuntalaisten ohjauksessa ja neuvonnassa, kehittämissä palveluissa sekä palveluntuottajaverkoston kokoamisessa. Kotitorin tehtävänä on mahdollistaa kuntalaisten laaja-

alainen ja monikanavainen tiedonsaanti sekä yksilöllinen neuvonta ja ohjaus asiakkaan elämäntilanteesta nouseviin tarpeisiin.

Kotitori on hyvä esimerkki julkisen ja yksityisen sekä kolmannen sektorin yhteistyönä vuosien saatossa kehitetystä erittäin toimivasta palvelusta, joka auttaa ikäihmisiä asumaan kotonaan pidempään itsenäisesti ja turvallisesti sekä tukee myös alueen elinvoimaisuutta ja vahvistaa palveluntuottajaverkostoa. Mikäli yksityisten toimijoiden käyttöä palveluiden tuottamisessa rajoitetaan, menetetään tällaiset vuosien saatossa muodostuneet hyvät käytännöt.

KOTITORIN HYÖDYT

Ikäihmisten kotona asumisen tukeminen

- o Keskimäärin n. 1 500 yhteydenottoa/kk
- o Yleisen neuvonnan ”Ratkaistu heti” -osuus = 97%
- o Säännölliset kotihoidon palvelut n. 300 asiakkaalle väestövastuualueella, noin 11 600 käyntiä/kk
- o Noin 7 700 tilapäisen kotihoidon käyntiä/kk
- o Keskimäärin 6 170 tukipalvelutapahtumaa/kk

Vaikuttavuus

- o Myöhäistänyt kotihoidon piiriin siirtymistä keskimäärin 1,1 vuodella
- o Myöhäistänyt tehostettuun palveluasumiseen siirtymistä keskimäärin 1,2 vuodella
- o Myöhäistyneet siirrot raskaampiin palveluihin tarkoittavat arviolta 3,4 M€ säästöjä/vuosi väestövastuualueen asiakaspohjalla

Korkea asiakastyytyväisyys

- o Kotitorin NPS-suosittelemisindeksi vuonna 2019 = 76 ja vuonna 2020 = 71, mitkä ovat erinomaisia suosittelemisarvoja (asteikko -100....+100)
- o Asteikolla 1-5, tyytyväisten asiakkaiden osuus (4/5) = 92%
- o Palvelun helppokäyttöisyys ja asiointin helppous = 1,5 (asteikko 1-5, 1 = paras)
- o Kotitorin saama kokonaisarvosana vuonna 2020 = 4,47 (asteikolla 1-5)
- o Kotitorin sidosryhmien tyytyväisyys vuonna 2020 = 3,9 (asteikolla 1-5)

Kehittäminen ja verkostotyö

- o Yhteensä yli 30 eri kehittämisprojektia mm. kotihoidon tuottavuuteen, hoitajatiimimalliin, asiakasohjaukseen, asumispalveluihin ja asumismuotoihin, lähitoreihin, lasten ja perheiden palveluihin, lääkäripalveluihin, kilpailutuksiin, tiedolla johtamiseen, analytiikkaan, teknologiaan, palvelu- ja kustannusrakenteisiin sekä vaikuttavuusarvioihin liittyen.
- o Laaja verkosto: n. 20 sopimustuottajaa, 60 kumppanituottajaa ja 100 muuta tuottajaa. Lisäksi laaja joukko 3. sektorin toimijoita ja vapaaehtoistyötä tekeviä

Elinkeinoelämän elinvoimaisuuden edistäminen

- Kotitorin kautta on tuotettu työtä joka vuosi keskimäärin noin 25 yritykselle, jotka ovat Kotitorin sopimustuottajia
- Historiansa aikana Kotitori on tuonut liikevaihtoa pelkästään sopimustuottajayrityksille noin 60 M€ edestä
- Lisäksi Kotitori ohjaa asiakkaita noin 160 eri palveluntuottajalle, joiden saama liikevaihto ei ole mukana em. arvioissa.
- Tätä kautta useita satoja sopimustuottajissa ja muissa palveluntuottajissa työskenteleviä henkilöitä vuosittain saa töitä Kotitorin kautta

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

-

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

ei kantaa

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savo. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehdoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

ei kantaa

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosääntely hyväksyttävä?

ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei pääosin

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

ei kantaa

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

LIITTYEN KYSYMYKSEEN 41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

Esitämme huolestamme aiheeseen liittyen, sillä ehdotettu sääntely saattaa aiheuttaa haittaa yksityisen sektorin lisäksi myös julkiselle sektorille. Ulkoistamissopimuksia on tehty ja kehitetty sopimuksellisessa yhteistyössä julkisen ja yksityisen sektorin kanssa, tavoitteena tuottaa vaikuttavia palveluita. Hyvin voimakas yhteiskunnan puuttuminen osapuolten väliseen yhteiseen sopimiseen voi johtaa tulkinnallisiin erimielisyyksiin mm. korvattavien investointien tai aiheutuneiden haittojen osalta, etenkin jos lainsäädäntö on tulkinnanvarainen. Ulkoistamissopimusten mitättömyyden myötä menetetään myös monia vuosien saatossa, tilaajan ja tuottajan välisessä yhteistyössä rakennettuja hyviä toimintamalleja.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

-

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävinä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

ei kantaa

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

ei

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Maliranta Petri
Luona Oy